g næring i Innlandet, og må styrkes, mener

kogen må

iodrivstoff til norsk luftfart. Biodrivstoff er ertifisert til bruk i sivil luftfart, og en rapport a Rambøll slår fast at bærekraftig syntetisk iodrivstoff kan produseres i Norge til onkurransedyktige priser innen 2025.

I delkonklusjonen i den samme rapporten kisseres Elverum som mulig sted for kalisering av prossessanlegg for produksjon v biodrivstoff . Om mulig så kan Elverum ermed bli den mest aktuelle lokaliseringen or et biodrivstoffanlegg basert på assifisering+FT-teknologi.

Det er iverksatt arbeid på utvikling av iodrivstoff i Hedmark i dag. Samlet sett så tter vi på uante muligheter med skogen som essurs i Hedmark og Innlandet.Vi besitter gså god kompetanse på hvordan vi kan enytte ressursen både i et miljøperspektiv og et å skape næring og arbeidsplasser i edmark. Jeg synes det er viktig at vi kjenner år besøkelsestid og det er viktig at vi tar grep m mulighetene, både i et kortsiktig og ngsiktig løp. Det er ingen grunn til at vi i edmark og Innlandet skal stille oss bakerst i tviklingsarbeidet som gir uante muligheter or fremtida i vårt distrikt. Vi må være stolte v våre fortrinn og synliggjøre dem. Når også ndre ser til Hedmark , ja da må vi selv ha trua å det potensialet som ligger i videreutvik- ng og styrking av mulighetene.

smål.
istpartiet vil
ass i Hamar.
ed spesielle
ortsatt ha
, noen som
er det opp til
re å bestem-
er skal ha

Jamvekt og overvekt

Jens Haugan
Høgskolen i Hedmark

Fleire og fleire er opptekne av å halde jamn vekt, mens det kanskje er stadig færre som har jamvekt.

I språkvitskapen snakkar ein gjerne om «jamvektlova». Dette høyrest kanskje veldig alvorleg ut, men ein får ikkje akkurat problem med politiet om ein bryt denne lova. Det dreier seg berre om ein språkleg regel som først og fremst gjeld austnorske dialekter og trøndsk, med nokon utstikkarar nordover og vestover.

Jamvektlova resulterer blant anna i det vi kallar «kløyvd infinitiv». Det er nok fleire som har høyrt om dette fenomenet. «Kløyvd» tyder i dette tilfellet det same som «spalta» eller «delt i to». Infinitivar er dei verbformene som er ubøygde, og som kan stå etter infinitivsmerket (subjunksjonen) «å»: å lese, å skrive, å gjere, å køyre.

I bokmål, altså i skriftspråket, endar alle infinitivar på - e. I nynorsk finst det ein del valfridom når det gjeld infinitivsendinga. Infinitiven kan anten ende på - a, på - e, eller ein kan bruke kløyvd infinitiv, det vil seie både - a og - e, men etter visse reglar. Bokmål hadde også kløyvd infinitiv fram til 2005, men den moglegheita er fjerna no.

I gammalnorsk enda alle infinitivane i utgangspunktet på - a, akkurat som dei framleis gjer i svensk. Men «klassisk» gammalnorsk endra seg og blei splitta i fleire og fleire dialekter, blant anna fordi vokalar i trykklette stavingar kunne bli reduserte til ein e-lyd. Sidan infinitivane enda på - a, kunne dei altså etter kvart ende på - e.

I norske dialekter skil ein i dag først og fremst mellom sørlandsk med e-infinitiv, sørvestlandsk og vestlandsk frå Rogaland og nordover med a-infinitiv, og så kjem e-infinitiven tilbake og går heilt opp til Finnmark. Austlandet og Trøndelag, inkl. Nord-Møre har kløyvd infinitiv. Dette tyder at nokre dialekter heldt på den gamle a-endinga, mens andre dialekter fekk ei svekking til - e i alle formene, mens altså austnorske dialekter og trøndsk fekk ei deling.

Grunnen til dette er å finne i dei gammalnorske stavingane. Det viser seg då at ord med kort vokal og kort konsonant føre endingsvokalen hadde meir eller mindre same vektfordeling (jamvekt) i stavinga, mens alle andre lydkombinasjonar resulterte i overvekt. Det var då berre orda med overvekt som fekk redusert endingsvokalen til - e, mens jamvektsorda heldt på a-en. Derfor skil ein mellom verbformer som gjera, vera, lesa, tala med a-endingar og køyre, elske, skrive, snakke med e-endingar. Det er dette vi kallar kløyvd infinitiv, og regelen som forklarer fordelinga av a- og e-endingar, kallar vi for jamvektslova. No blir ein verken slankare eller tjukkare av å vite om jamvektlova. Men det er kanskje litt «kult» å kunne forklare korfor ein har kløyvd infinitiv i austnorsk og trøndsk. Og den som skjønner at dette er ein fonologisk regel (lydregel), vil kanskje lettare halde på dialekta i staden for å tru at det er skriftspråket som alltid «har rett».

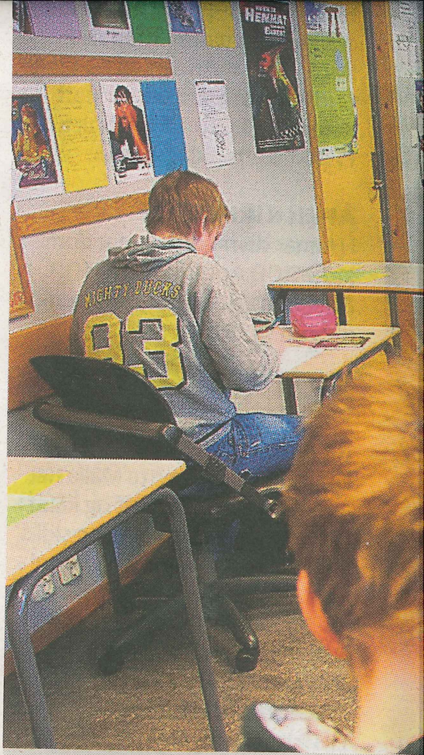

MER TID: Elevene trenger mer tid fra

Mer tid t

Utdanningsforbundet Hedma
Fylkesstyret

Lærerne er i opprør fordi KS vil at lærerne skal jobbe mer i tiden ele ikke er på skolen. I tillegg tvinges skolelederne til kutt i skolebudsjette Dette foregår i mer enn halvparten a landets kommuner. Utdanningsforbu det har framsatt fire krav under våren forhandlinger. I kortversjon er de som følger:

1. Kvalitet koster. Dagens sentrale avtale fastsetter hvor mye den enkelt lærer må undervise. Dette varierer fr det ene skoleslaget til det andre og mellom fag. I tillegg til dette må den enkelte lærer ta hånd om en rekke uli oppgaver som bare «har kommet på»

Ku 10

Tryg
Storti

Det si
SV lan
var de
samar
opptal
Etter 1
kan vi
at løft
tet I og
doblin
et takt
For Sp